

کوشانا

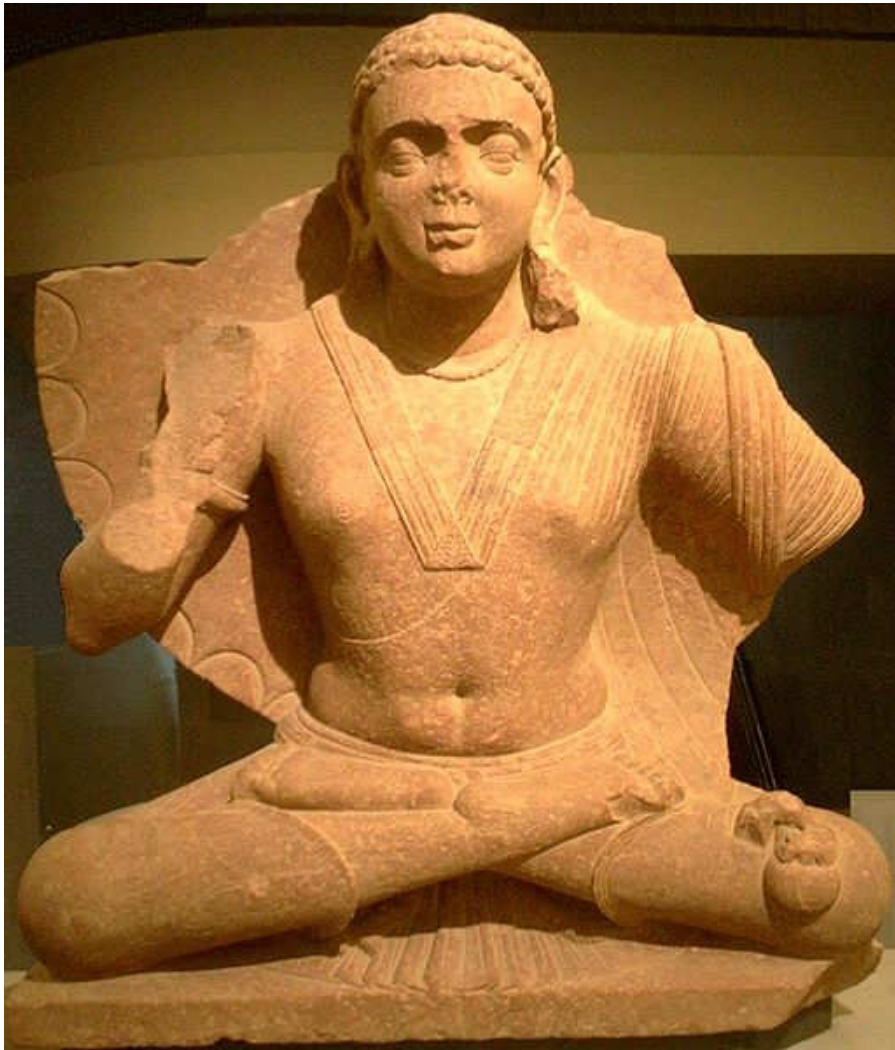
برگرداننده از متن آلمانی

ویکی پدیا (دانشنامه آزاد)

انجنیر براتعلی فرهید

کوشانا [۱] دولتی بود در آسیای مرکزی و شمال هند که در زمان عظمت خود، بین ۱۰۰ م و ۲۵۰ م از سر زمین تاجیکستان کنونی تا بحیره کسپین و از سرزمین افغانستان کنونی تا پائین دره سند و دوجریان زمینی گنگا یمونا میرسید. این دولت توسط هندو - سکیت ها [۲] مربوط یوچی، احل سینکیان کنونی، تأسیس شد. رابطه دیپلوماتیک با دولت روم، فارس ساسانی و دولت شاهی چین داشت. این حکمرانان یک دولتی تاسیس کردند که از دریای ارال [۳] الا غرب چین، الا خلیج فارس از طریق سیند (پاکستان کنونی) تا مرکز هند امتداد داشت. او مستعمره هندو - پارت در جنوب هند را، جائیکه مروارید را از صدف حصول میکردند، در تصرف داشت.

نباید کوشانی هارا با تخاری ها به اشتباه گرفت، چون آنها بین سده ۳ و ۲ قبل از میلاد به سمر قند مهاجرت کردند.

میتریا، تندیس متورا سده ۲ میلادی سبک کوشانی ها ، موزیم گومت

باریس، Guimet

. Maitreya Skulptur aus Mathura , 2. Jhdt. n. Chr

تاریخ و فرهنگ

نام کوشانا از یک واژه چینائی، کوشنگ [۴] (بفارسی کوچی) مشتق شده و مربوط یکی از شاخه های یوچی [۵] (هندو- سکیت [۶]) میباشد. یوچی در چینائی امروزی همچنان معنی بادبان شاهنشاه را میدهد. اینک چه اندازه این نام به این مفهوم ارتباط دارد هنوز بطور دقیق مشخص نشده است. هندو- سکیت ها یک کنفدراسیون آزاد کوچی هندو اروپائی بودند که در جمله شاخه زبان هندو ایرانی، شرقی ترین نماینده هندواروپائی بشمار میرفتند. دردشت های خشک تریم بکن [۷] در سینکیانگ (کیداری ها [۸]) گانزو [۹] ، در جنوب سایبریا و در شرق منگولیا زندگی میکردند. (یافته های حفاری در التای [۱۰] انتشار شانرا تثبیت میکند) ، تا اینکه در سالهای ۱۷۶ الی ۱۶۰ ق.م توسط گروپ دیگری کوچی، منگول های هسونگ - نو [۱۱] (هون های آسیای مرکزی)، کوچ داده شدند.

یوچی باختر هلینیستی (اوزبیکستان، دولت های قراردشته درشمال افغانستان کنونی) را در ۱۳۰۱۱۴۰ ق.م تصرف کردند. به تعقیب سال های بعدی، یک رهبرمغرب آن این گروپ را بیک کنفدراسیون نزدیک بهم متحد ساخت. یوچی بطرف جنوب رو آورده، قبائل پارت، حکومت شاهی یونان - باختر در آخانم [۱۲] وسکا ها [۱۳] را بتدریج از هم دریده وکنترول خود را بالای گندهاراتوسعه داده وپایتخت خود را در نزدیکی کابل امروزی تاسیس کرد. الفبای یونانی را که در باختر با آن مواجه شده بودند با زبان باختری محلی بخود گرفته. الفبای یونانی را با زبان باختری تلفیق داده وبزودی شروع به ضرب سکه کردند، چیزیکه در هند برای اولین مرتبه بود. در سکه های خود با انتشار اشکال از قبیل مهاراجا ویا بزلیوس خودرا بین المللی نشان دادند. آن عنوانی حکمرانی دیواپراتا [۱۴] (فرزند خدا) که از جانب کوشان بکار برده میشد، قبل در هند نا آشنا بود، ممکن از چین گرفته شده باشد. در یک کتیبه حتا عنوان رومی قیصر استعمال شده است. همچنان عنوان حکمرانان ایران از قبیل پادشاه یا شاهنشاه بکار برده میشد، نشاندهنده تولرانس شان بود. در زمان حکومت شان ولایت فارس بغلان در افغانستان کنونی تاسیس شد که به نوشته یونانی بغولو [۱۵] یاد میشد.

حکمرانی کنشکا اول، سومین قیصر کوشانا در سده ۱ یا ۲ میلادی، از دو پایتخت عملی میشد: پروشاپورا (پشاور کنونی در پاکستان) و متورا [۱۷] در شمال هند.

کوشانی ها تجارت در یائی در هندوستان را با تجارت زمینی راه ابریشم از طریق دره پیشرفته سند پیوند دادند، اتحاد بی آلائش ونسبتا آرام در این دولت پهناور تجارت را توسعه داد، ابریشم را به روم برد، قطاری از شهر های شکوفان را خلق کرد، وشاید هم باعث تکثیر یک شکل هلینیستی بودیزم، یونانو - بودیزم [۱۸] در مرکز وشمال آسیا شد. کار عمده کنشکا استوپای مشهور در نزدیک شهر پشاور میباشد. در سیاست مذهبی اش، برای اینکه دولت را از داخل مستحکم کند، دیده میشد که تمائل چند مذهبی را تعقیب میکند ویسودیوا اولین شاه کوشانا بود که یک نام هندی بخود گرفت بدین طریق هندی شدن کوشانی ها براه افتاد.

هنر وفرهنگ گندهارا در مرکز کوشانی ها شناخت بهتری از تاثیر کوشانی هابرجرب می دهد. اینکه به چه اندازه تجارت برای کوشانی ها مهم بوده، میتوانیم به شکایت پاینوس ببیوندم که میگوید " سالی نبود، که هند کمتر از ۵۰ میلیون سسترزن [۱۹] برای خود نمیگرفت. گمان برده میشود که کوشانی ها از همه سکه های طلائی رومی سکه خودرا ضرب زده است. مقدار کمی سکه رومی که موجود است، در کنار هندوئیستی وبودیستی هم چنان یونانی، فارسی وحتىی خداهای سومری - الامی را نشان میدهد.

سکه ها	شاهان	دوران	شاهان به لاتین
	هر ایوس	ca. 1-30	Heraios

Kujula Kadphises	ca. 30-80	کوجولا کدفیسیس	
alias Vima Takto Soter megas (Great Saviour)	ca. 80-105	ویما تکتو متخلص نجاتگر بزرگ	
Vima Kadphises	ca. 105-127	ویما کدفیسیس	
I. Kanishka	ca. 127-147	کنشکا اول	
Vasishka	C 151-155	وسیشکا	
Huvishka	ca. 155-187	هویشکا	
Vasudeva I.	ca. 191-230	وسودیوا اول	

Kanishka II.	ca. 226–240	کنشکا دوم	
Vashishka	c. 240-250	وشیشکا	
Kanishka III.	c. 255-275	کنشکا سوم	
Vasudeva II.	c. 290-310	وسودیوا	
Chhu	c. 310?-325?	چو	
Shaka	c. 325-345	شکا	
Kipunada	c. 350-375	کیپونادا	

تاریخ بندی عصر کوشانا مدت زیادی مورد بحث بود، زیرا عهد سکا (از ۷۸ میلادی) چنانچه حالا استعمال میشود. مدت زیادی بحیث زمان کنشکا قبول شده بود. در مقابل از همه بیشتر، سکه شناس، جو کریب [۲۰] ، بر اساس بررسی همه منشأ هنر سکه ئی و کتبی، یک زمان بین ۱۰۰ و ۱۲۰ میلادی را تعیین کرد. زمانیکه فورمول حسابی شناخته شد که اجازه میداد سده سوم میلادی زمان سکاهارا به کوشانی ها میتوان انتقال داد ، تاریخ ۱۲۷ میلادی برای جلوس کنشکا قبول شد.

در این زمان کار های بزرگی از قبیل درمشارها [۲۱] و منوسمریتی [۲۲] تر تیب داده شد و با تأسیس هنر هند و کوشانا، تهادبی برای ایجاد هنر کلاسیک هند گذاشته شد.

بعد از سقوط این دولت بزرگ، حکومت محلی کوشانا در شمال غرب هند همچنان دوام کرد. در آسیای مرکزی قدرت شان الا قرن ۳ میلادی بر قرار بود، پیش از آنکه بخش غربی دولت کوشانا با ساسانیان منحل شود. به پاداش اینکه ساسانی ها را در مقابل بیزانتین و روم پشتی بانی کردند، اجازه داشتند به تمام باختر و شمال غرب هند حکومت کنند، لکن حل شدن دو کلتور بسیار شدید بود، برقراری حکومت مستقیم سکیت [۲۳] غیر ممکن شد، گرچه آنها الا ۵۰۰ میلادی در باختر و دره های آن حکومت کردند.

بکار بردن هنر جنگی شان تحت رهبری چنگیز خان نابود کننده بود، و حالا هم بین منگول ها زنده است. آنچه که به لباس های شان مر بوط میشود معلوم میشود که به مردم منگول تاثیر قوی داشته است. هنر این مردم را میتوان در مسابقه نشان زنی توسط تیر و کمان در منگولیا و قزاقستان دید.

نام ها با حروف لاتین:

Yüe-tschì ° Guishang ٤ Aralsee ٣ Indo-Skythen ٢ Kushana ١
Altai ١٠ Ganzu ٩ Kiddariten ٨ Tarimbeckens ٧ Indo-Skythen ٦
Bogholo ١٥ devapurata ١٤ Saken ١٣ Ai Khanoum ١٢ Hsiung-nu ١١
Sesterzen ١٩ Graeco-Budidhismus ١٨ Mathura ١٧ Purushapura ١٦
Skythen ٢٣ Manusmriti ٢٢ Dharmashasras ٢١ Goe Cribb ٢٠

تاریخ اولیه تپه سیالک [١]

(٣٢٠٠ - ٦٢٥ ق.م)

برگردان از ویکی پدیا(دانشنامه آزاد)

انجنیربر اتعلی فرهید

تمدن جیرفت [٢]، ایلام [٣] و منانین [٤]

در سرزمین ایران، آثار متعددی از تمدن قدیم یا پیش از آمدن قبائل ایرانی از مناطق آسیای مرکزی در اوائل عهد آهن، موجود است. یکی از تمدن های عمده ایران، ایلام در شرق [٥] بود، که از ٣٠٠٠ ق.م شروع شده بود. برمبنای کشفیات جدید تمدن جیروفت که جنوب شرق ایران را در بر گرفته بود، ادعا

میشود که موجودیت آن به ۳۰۰۰ ق.م. میرسد. طبق آثار خطی موجود، معلوم میشود که از حدود ۳۲۰۰ ق.م. شروع و قدیم ترین تمدن تاریخی جهان را ساخته و تا حدود ۵۳۹ ق.م. دوام داشته است. اوائل عهد برونز، شاهد ارتقاء دهات به شهرهای تنظیم شده؛ و اختراع نوشتن (دوره ارک [۶]) در شرق نزدیک بود.

وزنه سنگی، جیرفت (۳ هزار سال قبل از میلاد)، موزیم آذربایجان.

در اوائل سده دهم و نهم ق.م.، قبائل آریا (پیشینیان ایران پسین) گویندگان زبان اندو ایران، از شرق یوکرین و جنوب روسیه بساحه ایران آمدند. آمدن ایرانی ها در ساحه ایران الامیت هارا مجبور کرد که یکی بعد دیگری، ساحات امپراطوری خود را از دست داده و به سوسیانا، خوزستان و اطراف آن مهاجر شوند. بعداً با الام یک جا شدند. همقطاران ایران به مجمع آرخیولوژی بکتیریا - مارگیانا، [۷] کلتور عهد برونز آسیای مرکزی وصل شدند. در اول هزار ق.م. مادها [۸]، فارس ها، باختر ها، و پارت ها [۹]، نفوس ایران را میساختند. در حالیکه دیگران از قبیل سکیت ها [۱۰]، سرمتی ها [۱۱]، کایمر ها [۱۲] و الان ها [۱۳] نفوس حوزه شمال بحیره سیاه را میساختند. قبائل سکا [۱۴] و سیتیان عمدتاً در جنوب باقی مانده و بطرف غرب تا بالکان و شرق الا شین جیانگ [۱۵] پخش شدند.

امپراطوری مادها و هخامنشی ها

در سال ۶۴۶ ق.م.، شاه آشور، آشور بانیپال سوسارا [۱۶] تصرف و بدین قسم اقتدار الامیت در منطقه خاتمه یافت. برای ۱۵۰ سال شاهان آشور، نزدیک به شمال مسوپوتامیا تلاش داشتند که قبائل مادهای غربی ایران را مغلوب کنند. در زیر فشار امپراطور آشوری، شاهان کوچک ساحه غربی منطقه ایران به تدریج به بزرگتر و مرکزیت دولتی ارتقا یافتند. در نیمه دوم سده ۷ ق.م.، قبائل ماد آزادی خود را کسب و توسط دیوسییس متحد شدند. در ۶۱۲ ق.م. سیاخارس [۱۷]، نواسه دیوسییس و شاه بابلیون نبوپلازر به آشورتجاوز و آنرا به محاصره کشید و بالاخره نینوا [۱۸]، پایتخت آشور را تخریب کرد که به سقوط امپراطوری آشور جدید انجامید. مادها پایه گزار ایران بحیث یک ملت و امپراطور شناخته شدند؛ و اولین امپراطوری ایران را که در زمان خود بزرگترین شان بود، تأسیس کردند. تا اینکه کوروش کبیر یک امپراطوری متحد از مادها و فارس ها که به امپراطوری هخامنشی (۶۴۸ - ۳۳۰ ق.م.) انجامید، تأسیس کرد.

کوروش کبیر بعد از فوت پدرش در ۵۵۹ ق.م.، پادشاه ایشان شد، اما مانند اجدادش، کوروش مجبور بود بالا دستی مادها را قبول کند. در ۵۵۲ ق.م. کوروش ارتش خود را برضد مادها هدایت کرده و در ۵۴۹ ق.م. اکبتانا [۱۹] را تصرف کرد. امپراطوری ماد را کاملاً تصرف و آشور را بدست گرفت. کوروش بعداً لودیا [۲۰] و بابلیون را تصرف کرد. کوروش کبیر منشور کوروش را بوجود آورد، اولین اعلان کننده حقوق بشر و اولین شاهی بود که در آخر نامش لقب کبیر اضافه شد.

بعد از فوت کوروش، فرزندش کامبیز مدت ۷ سال (۵۳۱ - ۵۲۲ ق.م) حکومت کرد و به کار توسعه جوئی پدرش ادامه داده و بُرد مهمی در مصر کرد. بعد از فوت کامبیز مبارزه قدرت براه افتاد، باوجود رابطه ضعیف به خط و مشی سلطنتی، داریوش پادشاه اعلان شد (حکومت ۵۲۲ - ۴۸۶ ق.م). او بزرگترین حاکم فارس قدیم بود.

پایتخت اولی داریوش سوزا بود، او در پرسپولیس به ساختمان سازی شروع کرد. یک کانال بین نیل و بحیره سرخ ساخت، این یک پیش در آمد کانال سویز مدرن بود. او بطور همه جانبه سیستم سرک هارا بهتر ساخت. در زمان او بود که برای اولین مرتبه از سرک های شاهی نام برده شد (در نقشه نشان داه شد)، یک اتوبان بزرگ از سوزا الا ساردیس [۲۱] با مراکز مراقبتی در فاصله های معین ساخته شد. اصلاحات گسترده بی تحت رهبری داریوش صورت گرفت. مسکوکات بشکل داریک (سکه طلا) و شیکل ا (سکه نقره) در جریان قرار داده شد (ضرب سکه، در جریان صد سال پیش در لودیا حدود ۶۶۰ ق.م کشف شد و قابلیت اداری را بزرگ ساخت. زبان قدیم فارس در نوشته های سلطنتی بشکل مخصوص قلمی آن ظاهر شد. تحت رهبری کوروش و داریوش کبیر، امپراطوری فارس عملا به بزرگترین امپراطوری در تاریخ بشر تبدیل شد.

امپراطوری فارس اولین ابر قدرت جهان را بصحنه آورد که بر اساس تحمل و احترام به فرهنگ و عقاید دیگر دینان استوار بود. در ۴۹۹ ق.م آتن از شورش میلئوس [۲۲] که نتیجه اشغال ساردیس بود، پشتیبانی کرد، این به کامبیزین هخامنشی بر ضد یونان کشانده شد که بحیث جنگ یونان و فارس شناخته شده و تا اواسط سده پنجم ق.م ادامه یافت. در دوران جنگ یونان و فارس، فارس ها پیشرف بزرگی کرده و آتن را در ۴۸۰ ق.م خراب کردند. اما بعد از پیروزی های کوچک یونان، فارس ها محبور بعقب نشینی شدند. جنگ با صلح کالیاز در ۴۴۹ ق.م خاتمه یافت. در ۴۰۴ ق.م بتعقیب فوت داریوش دوم، مصر تحت رهبری امرتایس شورش کرد. بعداً فرعون مصر موفقانه در مقابل تلاش فارسها که دوباره میخواستند مصر را بگیرند، مقاومت کرد. تا اینکه در سال ۳۴۳ ق.م، مصر توسط ارتاکسرس سوم (اردشیر سوم) دوباره تصرف شد.

توضیحات:

- [۱] سیالک: تپه در سه کیلو متری کاشان ایران Sialk
- [۲] جیرفت: شهرستانی در استان کرمان Jirof
- [۳] الام: خوزستان ایران Elam
- [۴] منانین: مهاباد امروزی، شهر کرد نشین ایران Mannaeans
- [۵] مسوپوتامیا: سواحل دریای دجله و فرات، عراق امروزی Mesopotamia
- [۶] ارُک: نام سومری، منطقه در جنوب شرق نجف عراق Uruk
- [۷] بکتريا - مارگیا: مرو باختر (مرو شهری در تورکمنستان) Bactria - Margiana
- [۸] ماد: مدائن Medes
- [۹] پارت ها: منطقه در شمال شرق ایران، ساحه دیناستی اشکانی ها Parthian

[۱۰] سکیت ها: سکاها (مردمان قدیم ایرانی در اوکراین، روسیه و آسیای مرکزی) Scythians

[۱۱] سرمت ها: مردمان قدیم شمال بحیره سیاه Sarmatians

[۱۲] کایمرها: قرار نظریه هرودوت، مردمان قرن ۷ و ۸ ق.م شمال قفقاز و بحیره سیاه Cimmerians

[۱۳] الان ها: یک گروه از سرمت ها که بزبان شرق ایران صحبت میکردند Alans

[۱۴] سکا: قبائل آسیای مرکزی که بزبان ایرانی صحبت میکردند Saka

[۱۵] شین جین: منطقه شمال غربی چین Xinjiang

[۱۶] سوزا: شهر شوش ایران Susa

[۱۷] کیاخارس: کیخسرو Cyaxares

[۱۸] نینوا: موصل، شهری در کردستان عراق

[۱۹] اکبتان: نام قدیم همدان ایران Ecbatana

[۲۰] لودیا: منطقه قدیم ترکیه، ساحه امپراطوری لودیا Lydia

[۲۱] ساردیس: شهر قدیم ترکیه پایتخت امپراطوری لودیا (اسپاردا بزبان فارسی) Sardis

[۲۲] میلئوس: شهر قدیم ترکیه Miletus

برای نام های یونانی مشابه فارسی و برای جاهای قدیم مشابه امروزی اش را جستجو کرده خدمت خوانندگان محترم قرار دادم.